

גוי, הוא צריך להיות כ"כ מאושר ושמו בשביל שזה יחזיק מעמד עשרים וארבע שעות עד למחרת שהוא יברך שוב שלא עשני גוי, ואז כל ימינו בשמחה.)

עלינו לשבח - שלא עשנו כגויי הארצות

מרון הרה"י מביא כמה יהודי צריך להיות מאושר מזה שהוא קרוב לקב"ה, מזה שהוא קיבל תורה, וזכה להיות בן של אברהם יצחק ועקב.

הגמרא אומרת בעבודה זרה (דף י, ב) שאנטונינוס שימש את רבי. [חז"ל אומרים 'שני גוים בבטן', אלו רבי ואנטונינוס שלא פסקו מעל שלחנם לא צנון, ולא חזרת, ולא קישואים בין בימות החמה ובין בימות הגשמים, וזה סימן לעשירות מופלגת, והגמ' אומרת ששומר הסוסים של רבי היה עשיר יותר משבור מלכא. עושר שלא נתפס.] הלך אנטונינוס לשרת את רבי ורבי נותן לו. עד שאנטונינוס אמר לו אני אשכב על הרצפה ואתה תעלה עלי, אמר לו רבי לא מזלזלים כ"כ בכבוד מלכות. אבל חוץ מזה הוא הרשה לו כי ידע שזה לטובתו. אמר לו הלואי ואזכה בעולם הבא להיות מצע תחתך. שאל אנטונינוס את רבי, אני אזכה לחיי העולם הבא? אמר לו - כן. ואף שכתוב בפסוק שלעשיו אין חלק לעוה"ב - זה בעושה מעשה עשיו, המשיך ושאל אני אוכל לאכול מן הלוי? אי"ל כן. [הגר"א אומר (אבן שלמה פי"א אות י"א) שלויתן זה ריבוי חכמה שיהי בזמן ההוא.] האם תתן לי גם לאכול מקרבן פסח? לא. ולמה לא, כי כתוב וכל ערל לא יאכל בו. הלך ונימול והתגייר. (ותוס') מביאים שזה ירושלמי. והרה"י מוסיף שלא נזכר אם אח"כ הוא המשיך להיות מלך. והקושיא מתבקשת, מה היה חסר לו לאנטונינוס? את כל העולם הזה היה לו, אבל הוא קצת טעם של עולם רוחני, והוא בא להיות אצל רבי לבד! שמש של רבי. "והיו מלכים אומניך שרותיהם מיניקותיך" - כפשוטו. והוא אומר לו הלואי ואזכה להיות מצע תחתך. ורבי אומר לו יהיה לך עולם הבא, ויהיה לך לוייתן, שזה ריבוי החכמה, אז מה חסר? אבל קרבן פסח לא יהיה לי. עוד מצוה שתחסר. אז בשביל להרויח את הקרבן פסח הוא הולך להתגייר!!! ומוסיף הרה"י שיכול להיות שבכך הוא הפסיק להיות מלך! כמה אנחנו צריכות להודות לקב"ה שאנחנו יהודים, שאנחנו העם הנבחר. איך יהודי צריך לשמוח בעלינו לשבח. כתוב שכל המלאכים עומדים לראות איך נגיד עלינו לשבח, איך באמת להודות לקב"ה. כתוב בהלכה שהקב"ה וכל צבא מרום עומדים לראות איך יהודי אומר עלינו לשבח! שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה, שלא שם חלקינו כהם וגורלינו ככל המונס, ואומר מרון שר התורה שאנו מודים על שלא עשנו אפי' כחשובים שבהם! נשיא אמריקה עם כל מה שהוא עושה טובות ליהודים, אני הרבה יותר חשוב! היהודי הכי פשוט הרבה יותר חשוב מהגוי הכי נכבד, שלא עשני גוי, ועל מצוה אחת שאנחנו זוכים זה אין לשער ואין לתאר.

באור החיים כתוב על הפסוק לא הביט און ביעקב - (במדבר כג, כא) הצדיקים אינם מרגישים עמל, אלא כאדם המרויח ומשתעשע בשעשועים לרב חשקם בתורה. וידוע שהמגיד מדובנא אומר על הפסוק 'ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל', משל לסוחר ביהלומים, שביקש מהשליח שלו תביא לי את החבילה שלי מלמטה, והוא רואה שהשליח מגיע עם מזודה, כולו מיוזע ומתנשף עם טיפת הנשימה האחרונה. אומר לו מה הבאת לי, החבילה הזו אינה שלי, שלי זו חבילת

בידינו יש 'זכות אבות'

כאשר בלעם נקרא ע"י בלק לקלל את עם ישראל והוא לא יכל, אחת מן הסיבות שהוא אמר "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו" ומפרש רש"י "אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שורשיהם ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו על ידי אבות ואמהות". [ובבעל הטורים כתב 'מראש צורים' בגימטריא מזכות אבות, 'מגבעות' בגימטריא הן האמהות.] רואים שלעם ישראל יש זכות מיוחדת - 'זכות אבות'. וכמו שפותחים בתפילה, אלוקינו ואלוקי אבותינו, אלוקי אברהם, אלוקי יצחק, ואלוקי יעקב, מושרשים וחזקים ע"י אבות ואמהות.

[וישנו סיפור מעניין, שסיפר הרב אליעזר פרידליס שליט"א, אבא שלו היה יליד בריסק, ויש להם הרבה סיפורים על בריסק. ואחד מן הסיפורים שהוא סיפר, ספרה לו רבקה בתו של הרב מבריסק (הרבנית רבקה שיף שתחי'), שכשהיא היתה ילדה צעירה היה לה משהו בעין, שעל פי הטבע היא יכלה לאבד את הראיה, היא הלכה לבית החולים שאלו אותה מי אתה, אמרה סולובייצ'יק ולא הסגירה את יחוסה. אח"כ טפלו בה, ובסיום הטיפול היא שומעת איך שהרופא הגדול אומר לחבירו כנראה שיש שמה במשפחה איזו זכות אבות, הטיפול כל כך הצליח עד שהיא חוזרת לראיה גמורה, זה לא דבר טבעי. והיא באה בחיך וסיפרה את זה לאביה, שהרופא אמר מעצמו שכנראה זה בזכות אבות. והוא הגיב בצורה מפתיעה, 'לא מבזבזים זכות אבות על כאלו דברים!' מדובר פה על לא לראות בעין אחת(!) לא מבזבזים זכות אבות על כאלו דברים.]

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, רואה אני שהם מושרשים באבות ובאמהות. הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב - זה כח של כלל ישראל שבנו על האבות הקדושים.

ובהקשר לכך, יש סיפור מעניין שמביא בספר 'אוצרותיהם אמלא': הוא מביא שהיה מקובל בישיבת חברון שבשמחת תורה לפני ההקפות יורדים לבית של המשגיח ר' מאיר חדש זצ"ל והבחורים שמה היו שרים שמחים ומאושרים, אוכלים משהו, ואח"כ הלכו להקפות. שנה אחת ירד לשם הגה"צ רבי הירש קופשיץ שהיה מגדולי הישיבה (אבא של כל האחים הגאונים לבית קופשיץ) באמצע - פונה ר' מאיר חדש לר' הירש ואומר לו ר' הירש! אתה מרגיש מה זה אשרינו שזכינו להיות העם הנבחר, שע"ז כתוב כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראינו אליו, וכמו שדוד המלך אומר לבני ישראל עם קרובו, קרבת שאר בשר יש לנו, וכמשי"כ בחז"ל, בתי, אחותי, אימי, (והתומר דבורה מאריך בזה) אנחנו קרובים של הקב"ה! אתה יודע איזה אושר ואיזו שמחה זו לזכות להיות קרוב אליו יתברך? ובאמצע הם התחילו להתלהב ונעמדו שניהם על הרגליים והתחילו לרקוד: "וירם קרן לעמו תהילה לכל חסידיו". וירם קרן לעמו.

הזכות אבות שיש לנו שהתחילה באברהם אבינו ונגמרה במתן תורה, שזכינו להיות העם הנבחר כל השורשים לזה מתחילים מהפרשיות שלנו, אברהם אבינו! אם אנחנו רוצים קצת ליהנות, אנו צריכים לזכור ולשמוח שזכינו שאנחנו עם ישראל, שאנחנו יהודים. שלא עשני גוי. (בישיבה, אמר לנו הגאון ר' הלל זקס בשם אחד מהרבה"ס שכשיהודי מברך שלא עשני

יהלומים קלה מאוד! ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל, עבודת ה' היא כזו מתוקה, כזו נחמדה, כזה שעשועי אהבה. אם יגעת סימן שלא אותי קראת, וזה מה שהזכירו בשם החזון איש שבן תורה צריך להרגיש את השולחן גדול משלחנם. למה אתה מתאוה, למה אתה מחכה, אתה האדם הכי מאושר עלי אדמות!

הגאון ר' יושע בער, היה רגיל להביא את דברי השפת אמת בפרשה, כתוב בפרשה, "ואברכה מברכך ומקללך אאור ונברכו בך כל משפחות האדמה" ופירש רש"י מי שרצה לברך את הבן שלו אמר תהא כאברהם. והרי יהודים לא היו שמה, אז בהכרח הגויים היו אומרים תהא כאברהם, ונשאלת השאלה; אז מי זה ומקללך אאור, הרי אפילו הגויים אומרים תהא כאברהם.

(ובהקשר לכך, יש סיפור מאוד מפורסם על אברך, שאבא שלו היה מראשי ההסתדרות, מהמפורסמים שבהם והוא עצמו למד בסלבודקא, בעל תשובה גמור. פעם שאלו אותו איך הוא זכה? ואמר שאבא שלו היה מראשי ההסתדרות, אז כל החלומות שלהם זה היה ראש הממשלה דאז בן גוריון. אז תמיד בהדלקת נרות (שאת זה אמו שמרה) היא היתה מתפללת שהבן שלה יהיה כמו בן גוריון. יום אחד בא האבא הביתה והוא מספר שבן גוריון אמר לו שהוא היה אצל החזון איש, אדם כזה הוא לא ראה עלי אדמות. אז האמא אמרה מה, אם החזון איש יותר גדול שאפילו בן גוריון אמר שהוא לא ראה כזה אדם, אז נתפלל שהוא יהיה כמו החזון איש. ומאז ואילך בכניסת שבת בהדלקת נרות היא התפללה שהבן שלה יהיה כמו החזון איש ועל זה היא בכתה בדמעות, והיא זכתה!).

ונחזור לשאלה, מי זה ומקללך אאור? ומביא הגאון ר' יושע בער מהשפת אמת, גם החילוני - כל זמן שהוא יכול הוא יעשה צרות למי ששומר תורה ומצוות, אבל כשהוא יברך את הבן שלו - הוא יודע את האמת. שאצלנו יש את האושר. הוא לא יברך שהוא יהיה כמוהו, אלא יברכו שתהיה מאושר כמוהם. בלעם הרשע, מה הוא לא עשה, הוא רצה ליהנות מהחיים, אבל ביקש תמות נפשי מות ישרים, את האמת אני יודע... שמה זה העיקר! וזה דבר פשוט, אך היצה"ר רוצה לאבד מאיתנו ידיעה זו. השטן מנסה ליטול מאיתנו הרגשה זו. הג"ר אליה' לאפיאן אמר פעם בשיחה: שטן, שטן, אנחנו רוצים ליהנות מן החיים! הקב"ה נתן לנו חיים רוחניים בשביל ליהנות, למה אתה לא נותן לנו את ההנאות האלו, למה אתה משכנע אותנו להחליף את ההנאות שלנו בשטויות! תן לנו ליהנות! יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא.

השבוע סיפרו, שהיה ילד קטן בגיל חמש, שלמד בגן חידור, הרביה סיפר להם את המדרש בסוף נח, על אברהם אבינו ששבר את הפסלים עם המקל, ואיך שתרם כעס עליו. ואח"כ ניגש לרביה ושאל, אני לא מבין, תרח היה כזה 'מטומטם'! וכי הוא לא רואה שזה פסל, עד כדי כך הוא עוד מסר את הבן שלו להריגה אצל נמרוד? אני לא מבין, כולם שם היו חסרי דיעה, מה הם הלכו ועבדו את הפסילים!...

ומה התירוץ, ידועה הגמרא בסנהדרין (דף קב, ב) שרב אשי אמר למחר נפתח ונדבר על מנשה חברינו (מנשה המלך), בא אליו מנשה בחלום ושאל אותו מהיכן בוצעים את הפת, ולא ידע, אמר לו דבר כזה פשוט אתה לא יודע, אז איך אתה קורא לי חברינו, וכי אני חבר שלך?! ולימד אותו שבוצעים מהמקום שמתחיל הפת לקרום בתנור. אז שאל רב אשי, אי"כ איך אתה עבדת עבודה זרה? אמר לו אם היית בדור שלי היית מקפל את שולי הגלימה ורץ לעבוד עבודה זרה. לא הולך - רץ!

אין קושיות על היצר הרע. זהו כוחו, לסמא את העיניים. בפרשת ויצא מבואר שהשטן נקרא סמ"ך מ"ם משום שהוא מסמא את העיניים, הוא

יכול להפוך לבן אדם יום ללילה, אור לחושך, שהאדם מרגיש הנאה עצומה כשהוא עובד ע"ז. היום ביטלו את היצה"ר של עבודה זרה, ולכן צוחקים על זה, אבל בדור ההוא זו היתה הנאה עצומה, הרגישו בכך גישמאק גדול.

ומה אנחנו חושבים, שהיצה"ר של עריות הוא אחרת?! כתוב בגמרא בשבת (קנב, א) ובפרש"י שם, שאם לא היתה גזירת מלך זה היה 'כחמת מלאה מיאוס', אבל מה, יש היום יצר הרע ולכן 'הכל רצין אחריה'. ורי אליה לאפיאן אומר מה יהיה לעתיד לבא, ואת הצפוני ארחיק מעליכם ובראתי לכם לב חדש. לא ישתנו דברים, ותשאר מה שאתה היום, רק שהיצר הרע ימות, ואת הצפוני ארחיק מעליכם, ואז תחיה נורמלי עם שכל. היום אתה צוחק על עבודה זרה, ולעתיד תצחק גם על עריות. והראיה, שהגמ' אומרת ביומא שכאשר אנשי כנה"ג בטלו את היצה"ר של עריות לא מצאו ביצה של תרנגולת, היום אנחנו חיים בעולם של דמיון, עולם שבאמת הופך לנו את היוצרות, וכמו שאומר ר' אליה לאפיאן שהיצה"ר לא נותן לנו ליהנות מן הטוב האמיתי - וכדי להצליח לגבור על היצה"ר צריך לדבוק בדרך האבות ונבאר זאת.

היאך האדם יכול לדבוק במעשי האבות?

הרמח"ל בדרך עץ חיים אומר עצה, שיעמוד אדם ויחשוב מה עשו אבות העולם שכל כך חשק בהם ה'. יש הלכה: חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב. חייב, והתמיהה עצומה וכי אתה מדבר איתי על מושגים שבכלל לא שייכים לדבר עליהם!! אברהם יצחק ויעקב!! [כשהייתי בחור (בשנת תשכ"ו) נפטר ר"י מיר הרה"ג ר' אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, והיה כל יום הספד בישיבת מיר, והיינו הולכים לשמוע, והגאון ר' חיים שמואלביץ אמר בהספד, ר' אליעזר יהודה אצלי זה כמו האבות הקדושים. ואח"כ הגיע אליו א' מהרבנים החשובים ואמר לו, ר' חיים! אתה יודע שאני אוהב מר' אליעזר יהודה, הוא ענק. אבל מכאן ועד לאבות הקדושים!! למחרת, ר' חיים עלה שוב לבימה ואמר העירו לי כך, וכי אני לא יודע שר' אליעזר יהודה אינו כמו האבות!... אני התכוונתי לומר, שאצלי המושגים באדם גדול נגמרים בר' אליעזר יהודה. אמנם אני יודע שיש יותר מזה, אבל אני לא מצליח להבין מה יכול להיות יותר מזה. וזה כמו אם ישאלו אותנו היום מה ההבדל בין הגאון מוילנא, לבין הרשב"א והריטב"א והרמב"ן, והאמוראים, והתנאים, הרי אנחנו לא יודעים מה שזה בכלל, וכמו שאנחנו לא יודעים מהו גן עדן.]

אז מתעצמת הקושיא, איך אומרים לנו, חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי?

ובתוך כדי הדברים נשאל את עצמינו שאלה עצומה ששאל מרן רה"י, הרי תורה מגנא ומצלא, והרי בדור הזה יש הרבה תורה, וגם תורה מתוך הדחק אצל הרבה אנשים, אז למה היא לא עוזרת, למה לא שומעים את התורה שלנו?

ונביא בזה שני דברים מאוד מעניינים ומאלפים בינה. הראשון של הג"ר יצחק בלאזר בכוכבי אור, והשני של הג"ר חיים קמיל. הם מדברים על הגמרא בב"ק (לח, א) "עמד וימודד ארץ ראה ויתר גויים", מה ראה, ראה שבע מצוות שקיבלו עליהם בני נח ולא קיימום, אמר והתירם שאפי' אם מקיימין אותן הם יהיו כמו שאינם מצווים ועושים, דהיינו שהם יקבלו על זה פחות שכר. אומר על זה ר' איצליה, הגמרא בקידושין (לא, א) מביאה שרב יוסף אמר מריש הו"א ששכרי יותר גדול, שאפי' שאני לא מצווה - אני עושה, שהרי היה סומא, אבל השתא דא"ר חנינא גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, מי שאמר לי שאין הלכה כר"י (שסומא פטור מן המצוות) עבידנא יו"ט לרבנן. והשאלה נשאלת,

למה באמת גדול המצווה ועושה, הרי הסברא היא כמו שרב יוסף חשב בהתחלה, שאם הוא לא מצווה ואעפ"כ הוא עושה - שכרו עדיף טפי. וכתבו בתוס' שם דמי שמצווה ועושה עדיף לפי שהוא דואג ומצטער פן יעבור! יהודי שהולך לישון הוא כבר חושש שאולי מחר הוא לא יקום לזמן ק"ש והשינה שלו טרופה, או שאולי אני לא אמצא אתרוג כדבעי והוא כבר דואג על זה כל היום. יהודי מוקף במצוות אז כל הזמן הוא נמצא במתח של קיום מצוות ועל זה מגיע עיקר השכר, כשהקב"ה ראה שהגויים לא מודאגים, פעם מקיימים, ופעם לא, אז אמר שהשכר יהיה כמי שאינו מצווה ועושה, כי אפי' שאתם מצווים, אבל אתם לא מודאגים ואין לכם צער.

ואומר ר' איצליה דבר נורא ומפחיד! הרי תלמוד תורה כנגד כולם, אבל אם יש הרגשה של יהודי שאין לו עול מהעוון של ביטול תורה, אמנם אני רוצה ללמוד ואני לומד. אבל כשאני רוצה - אני מפטפט או לוקח כוס קפה ואין פחד מהביטוי"ת - באותו רגע הפסדת את כל עיקר השכר של תלמוד תורה. אין לך את התלמוד תורה כנגד כולם, וזהו שאמרנו באדר"י כל המקבל עליו עול תורה - מבטלין הימנו כל המפריעים. סיפר לי מורנו הגרב"ד דיסקין שליט"א, שכאשר פתחו את הכולל של ר' דן גרטלר, שזה כולל מיוחד לת"ח גדולים עם מילגה גבוהה אז רצו לעשות משהו מיוחד, ובאו להיוועץ במרן רה"י והוא לא אהב דברים מיוחדים, העיקר שלומדים. ובסוף משהו שאל אותו, אולי נעשה תקנה של תענית דיבור? אמר לו הרה"י, זה - מצוין! אבל מה זה נוגע לכולל מיוחד, כל אחד חייב בזה! הרי יש מ"ע ודברת בס' ולא בדברים בטלים. וזה אמר ר' איצליה, הלוואי ויהיה איסור ביטול תורה חמור אצלנו כשאר תרי"ג מצוות. בחז"ל כתוב ויתר הקב"ה על עון עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים ולא ויתר על עוון ביטוי"ת. הלוואי ואצלנו הביטוי"ת יהיה חמור כמו מאכל שהוא לא בהכשר הכי טוב. איבדנו את עיקר השכר של מצווה ועושה, אין לנו ת"ת כנגד כולם!

סיפרו שמרן רה"י הג"ר גרשון אדלשטיין שליט"א ישב שבעה על הבן שלו ר' יוסף מרמת אלחנן, ור' גרשון כידוע לא מביע רגשות. וכלפי חוץ הוא תמיד שליו ורגוע. ושאלו את מקורביו, הרי בכל אופן לשבת שבעה על בן זה לא דבר של מה בכך, האם הרגישו עליו משהו? ואחד מן המקורבים אמר - כן, הוא היה יותר רגוע מתמיד, והסביר, ר' גרשון הוא אדם מאוד רגוע אבל הוא מאוד מפחד מביטול תורה, כל רגע שהוא לא עסוק במשהו הוא מפחד מביטול תורה. וסיפר לי א' הנהגים שלוקח אותו מידי פעם, שברגע שהוא נכנס עוד לפני שהוא מספיק להתיישב הוא כבר פותח את המשניות ולומד. כל רגע של ביטוי"ת איכפת לו! אבל בשבעה שאסור לאבלים ללמוד כרגיל, ובאים לנחם - אז ממילא הוא היה יותר רגוע.

אם היה לנו את הפחד מהביטול תורה היה יכול להיות לנו תלמוד תורה כנגד כולם, אבל אנחנו רגועים שהכל בסדר. ומה העצה באמת להגיע למעלה זו של פחד מביטוי"ת? אומר ר' איצליה בכוכבי אור, אין עצה אלא ללמוד מוסר, וללמוד הלכות תלמוד תורה הלכה למעשה. [וכ"כ הגרי"ס באיגרת המוסר]. אז יש לנו כעת פשט חדש, למה אין לנו את התורה מגנא ומצלא, שאנחנו לא מפחדים כדבעי מביטוי"ת ואת עיקר השכר של ת"ת איבדנו. [הרה"י בזמנו אמר לנו שהסיבה היא בגלל שלא נוהרים בשמירת הלשון, אז הפה הופך להיות גרף של רעי. ויהלום הכי יקר שיביאו למלך בגרף של רעי - אינו שוה כלום, זה בזיון.] וכעת אנחנו שומעים פשט חדש שזה מבואר בגמרא ובראשונים, שאפי' אם הוא עושה מצוות אבל הוא לא מודאג שהוא לא יעשה, ברגע הזה הוא כמו גוי שאינו מצווה ועושה. הפחד מביטול תורה נותן לנו שהשכר של ת"ת הוא כנגד כולם! אבל אם אין לך את זה - תקבל שכר כמי שאינו מצווה ועושה. נורא!

הפשט השני, מה הכוונה שעשה אותם כאילו אינם מצווים ועושים, מביא

הג"ר חיים קמיל את דברי הנצי"ב במרומי שדה. ידוע שכל קיום הבריאה תלוי בתורה ובמצוות. כתוב יום השישי שכל העולם תלוי ועומד ליום השישי בסיון לקבל את התורה. וכן ברש"י בתחילת בראשית כתב בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית, וכן בגמרא (שבת פח, א) ארץ יראה ושקטה, אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה, אלא מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים את התורה אתם מתקיימין, ואם לאו - אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. העולם כולו תלוי בדף גמרא. ור' חיים מואלוז'ין אומר שעד היום, לא רק שאם ימצא רגע אחד בטל מן התורה מיד יתהפך הכל לתוהו ובוהו, אלא כל הבריאה תלויה במעשה של בן אדם דע מה למעלה - ממך, בכך זה תלוי. העבירה הכי קטנה של יהודי הכי פשוט (אם יש כזה דבר בכלל יהודי פשוט) הרבה יותר גרוע מטיטוס שלקח צועה זונה והשריץ את צנתו בבית קדשי הקדשים, כי הוא - יכול לפגום רק למטה. יהודי פוגם למעלה. עולמות נחרבים! כל עבירה מביאה חורבן לעולם. [וכ"כ באור החיים על הפסוק "כי תצא אש"].

אבל במצווה, זה בדיוק להיפך, כל מצוה בונה עולמות, ויהודים ניצולים ממות. חז"ל אומרים לעולם יראה אדם את עצמו חציו זכאי וחציו וחייב, עשה מצווה אחת - אשריו שהכריע את כל העולם כולו לכף זכות. והעולם כולו תלוי בדף גמרא ובקיום המצוות. בהתחלה, אומר הנצי"ב, גם הגויים היו מקיימים חלק בבריאה ע"י קיום מצוותיהם, וכשראה הקב"ה שהם לא מקיימים את המצוות שלהם הוא הפקיע אותם, כעת העולם כבר לא תלוי בכס. אומר הגאון רבי חיים קמיל, האבות הקדושים הרגישו אחריות על קיום העולם, הם ידעו שבהם תלוי כל העולם!

סיפרנו פעם שהיה בחור בכפר חסידים ששמע את דברי ר' חיים מואלוז'ין, ונלחץ, הוא נכנס למתח שאסור לבזבז שום רגע, ור' דב יפה הרגיע אותו. וכשסיפרתי זאת למרן רה"י, הגיב מעניין מה אפשר להרגיע אותו, זה באמת ככה!...

לדבוק במעשי האבות - לדעת את גודל האחריות

וא"כ נבין מה היא השאיפה של 'מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי האבות הקדושים הרגישו חוש של אחריות, הם ידעו שכל פעולה ופעולה שלהם מיד משפיעה על כל העולם. ויותר מזה, כתוב במדרש תנחומא (לך לך, אות ב') מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה, אם חומר היא נבנה עליה טירת כסף, ואם דלת היא נצור עליה לוח ארזי". "מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה - ביום שאמר נמרוד להשליכו (לאברהם אבינו) לכבשן האש. אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף - אם נותן נפשו כחומה זו שהיא עומדת בפני מלחמות הרבה וימסור עצמו על קדושת ה', נבנה עליה טירת כסף, אלו ישראל שקראם 'כנפי יונה נחפה בכסף', ואם דלת היא, אם דל הוא מלמסור נפשו על קדושת ה', נצור עליה לוח ארז, מה צורה שבלוח ארז נוחה להיטשטש, כך אברהם איני משגיח עליו".

וצריך להבין הרי היו לו לאברהם עוד הרבה נסיונות שעמד בהם ומה הפשט איני משגיח עליו? וההסבר פשוט, ניקח דוגמא, אחד שרוצה לקנות דירה בשווי מליון וחצי, ויש בידו רק מליון מאתיים שאסף אותם פרוטה לפרוטה, הוא בא לקבלן, והוא מסרב למכור לו, וכי שלש מאות אלף שקל זה דבר של מה בכך?! יאמר לו הקונה אבל גם מליון מאתיים זה סכום גדול. אז יאמר לו נכון, זה הרבה, אבל לא בשביל לקנות דירה. וזה משל יותר חיזוני, והמשל היותר פנימי הוא, כשהולכים לבנות בנין צריך שהיסודות יהיו עמוקים. וכל אחד מבין שכל כמה שאני רוצה בנין יותר גדול צריך יסוד יותר חזק. כשהלכו לבנות את מגדלי התאומים, היסודות שם היו עמוקים ביותר, כשאתה הולך לבנות בנין בן מאה קומות ויותר אז א"א להסתפק ביסודות בנין של 10 קומות.

תחליפים זולים. הצד השווה שבכולם, שזה גורר ביטול תורה גדול, וקלות ראש שעליי אחז"ל שחוק וקלות ראש מרגילין וכו', זה ניתוק מחייב עליה, זה מוות רוחני - הוא קיים רק למי שאומר ח"ו א"א לא באברהם ולא בא'. כשהייתי בחור בפוניבז' הרב שך דיבר על הני בריוני בגמ' בגיטין שהחריבו את בית המקדש. אבל כשרבי יוחנן עשה עצמו כמות, ורצו לדקור או לדחוף אותו לבדוק אם הוא מת באמת, מדבר אחד הם פחדו, יאמרו רבם דקרו, ייתכן שר' יוחנן רק עושה את עצמו כמות, אבל זה הם לא העיזו, ואפ"י לדחוף הם פחדו. רואים כאן שלשמור על כבוד התלמידי חכמים גם מי שירד לשפל המדרגה - זה עדיין חשוב - ופחד להמרות פיהם. בחור שנמצא בישיבה כאן צריך שהוא ירגיש אחריות גדולה. מרן רה"י זיע"א השקיע פה את תמצית הלב ודמו, זה אחריות של ישיבה שנושאת את השם הישיבה של הרב שטיינמן! בחור שיושב ולומד - זה מיד משפיע על כולם, וכן בחור שמתבטל - זה מיד משפיע. כמה היה איכפת לרה"י על תורה, יראת שמים, ומידות, לא לחיות בהפקרות. חיוב אחריות - זה מה שעשו אבות העולם, העולם כולו מחכה לנו, הישיבה מחכה לנו, וכל בחור צריך לקחת אחריות על עצמו.

כתוב 'וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו" - אבל כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש הימנו. ושואל מרה"י באיילת השחר, אז למה אברם לא שלח את לוט מקודם לכן, וכי הוא ויתר על השכינה בשביל לוט?! והביא את דברי חובות הלבבות (שער אהבת ה' פ"ו) "כי זכויות המאמין, אפילו יהיה קרוב למלאכים, אינו כמו מי שמורה לדרך הטובה ומיישר רשעים בזיכוי הרבים". ושואל הרה"י אם הכח של זיכוי הרבים כ"כ גדול, אז שבזכות זה לבד הוא יהיה כמו מלאכים! והסביר, ניקח דוגמא, אדם היה מונח בלימוד והוא היה צריך ללכת להציל את החבר שלו שנמצא במקום שאסור ללמוד, במבואות המטונפים. אז לא שייך להגיד שיש לו תורה, כיון שאין אפשרות ללמוד בכזה מקום והוא צריך להציל את החבר שלו. זיכוי הרבים - אפילו שאתה מפסיד שכינה(!) זיכוי הרבים יותר גדול, וכמו שנראה בעז"ה שגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה.

נמצאים כעת במצב שכלל ישראל כל כך צריך אותו. המגיפה מכלה גדולים וטובים, והרשימה הולכת וגדלה רח"ל, האם אתה יכול לעצור?! וכי אפשר להישאר אדיש?! תרגיש קצת תחושה של אחריות, לא נדרש ממך ליכנס למתח או לעשות דברים שמעבר לכוחות. אבל סו"ס כעת זה הזמן שאתה חייל על המשמר! וכל דבר שלך מיד משפיע. להשתדל מה שאתה יכול, לשמור על סדרי הישיבה, להשתדל לשמור על הפה, לשמור על התפילות והמוסר. העיקר להרגיש עול! כל המקבל עליו **עול תורה** מעבירין ממנו. וכמו שאומר הגר"י בלאזר, יש הרבה שלומדים, אבל זה לא עול תורה, עול תורה זה לבוא לסדר בזמן ולסדר את שאר הדברים בזמנים אחרים. ואז פתאום - מעבירין ממנו. פתאום אתה מרגיש שהכל מסתדר. עול תורה, חייבים לקחת אחריות. ופה כו"ע מודו שאחריות לאו טעות סופר היא...

אל תאמר נער אנוכי, ולמה, כי עמך אני להושיעך, אתה לא לבד, וכשיהודי נמצא עם הקב"ה - כתוב בהפטרטה "לא ייעף ולא ייגע, אין חקר לתבונתו, נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה". כי עמך אנוכי... לא כדאי להפסיד את זה!

וזה ההרגשה שאנו צריכים ללכת בדרכם אנו צריכים להרגיש כעת הולכים לבנות כלל ישראל! אברהם אבינו אמנם היו לו נסיונות רבים, אבל זה לא מספיק בשביל היסודות לבנות את כלל ישראל לנצח! אם הוא לא ימסור את עצמו כחומה - איני משגיח עליו, אין כלל ישראל!!! ואברהם אבינו ידע את האחריות שלו. וזה - אומר ר' חיים קמיל - אחריות. נתאר לעצמנו חייל שנוטש את המערכה באמצע מלחמה והאויבים נכנסים, זה הרי עוול כל יכופר! אנחנו במלחמת החיים! מי מקיים את העולם, אנחנו. הבני תורה! איך אפשר אחרת?! נח, לא הרגיש אחריות, וחז"ל אומרים ע"ז "כי מי נח זאת ליי". הוא בנה תיבה מאה ועשרים שנה, ואף אחד לא חזר בתשובה. ומה הוא יכל לעשות יותר מזה? אבל אם זה היה מוטל על הכתפיים שלך - היית מרגיש אחרת. אברהם - גם התפלל על סדום.

אל תאמר נער אנוכי, וכך תוכל להגיע לפסגות

בחור שואל, מה אני כבר יכול לעשות, מדברים איתי כאילו אני הייתי החזון איש, הרב מבריסק, הרה"י. ומפורסם מה שמביא המשגיח של ליקווד בשם ר' ירוחם, הרבה הרבה גדולי עולם הפסדנו בגלל 'אל תאמר נער אנוכי'. כל בן תורה ללא יוצא מן הכלל, כל בן תורה נחשב בשמים כמו הרבה שאר העם. "כי טוב יום בחצריך מאלף" - ופרש"י טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף זבחים ועולות שעתידי שלמה בנך להקריב ע"ג המזבח. גביר שנותן מליארד - לא רק מליון? מיליארד(!) בן תורה שלומד יום אחד - הוא הרבה יותר חשוב ממנו. [הג"ר יעקב פרידמן היה אומר, לגביר בעל הצדקה - יש לו גן עדן התחתון, אך גן עדן העליון יש רק למי שיושב ולומד] אין לנו מושגים מה בן תורה יכול לעשות עם עמל התורה, להתחיל להבין שיש לי אחריות על הדור. אצל מרן רה"י היו לילות שלמים שהוא לא יכל לישון מכובד האחריות שמוטלת עליו. וכן מסופר על מרן הרב שך. כל בן תורה הוא אחראי. ואז נח"י בתחושה זו, נבין את חובתינו להיות 'חומה' שעליה תבנה טירת הכסף.

גם במצבים קשים לא מתנתקים מהחיים

כתוב "ויסע לוט מקדם" פרש"י מדרש אגדה, 'הסיע עצמו מקדמונו של עולם אמר, אי אפשר לא באברם ולא באלוקיו'. ויש פה הערה של תלמידי סלבדקא. מי גילה רו זה, בסך הכל היתה מריבה בין רועי אברם לרועי לוט ובמקום לשבת ולריב הוא ראה ארץ שכולה משקה ואמר אני אלך לשמה ולא נצטרך לריב. למה צריכים להגיע לכך שהסיע עצמו מקדמונו של עולם? וכי ע"ז בס' ברכת מדכיה - ונקדים דרך דוגמא, בשואה היה מאוד קשה ליהודים, ולכאוי יש עצה פשוטה לכל יהודי, להיות 'מאבד עצמו לדעת' הרי היו שם גם חילונים שלא אכפ"ל מהאיסור שבדבר, אז מדוע הם לא התאבדו? והתירוף הוא, שלא ככה פותרים בעיה, להתאבד זה הרבה יותר גרוע. עדיף חיים בקושי מאשר למות בקלות. ובכך מיושבת השאלה, לוט! אמנם נכון, יש לך בעיה קשה של מחלוקת, אבל בשביל זה עוזבים את אברהם?! בשביל זה אתה רוצה להתאבד?! אם עזבת את אברהם בהכרח אי אפשר לא באברם ולא באלוקיו! כעת אנחנו נמצאים במצב קשה, יש הרבה הגבלות. ובאופן כללי יש בחורים שצריכים תחליף קצת, ומוצאים לעצמם

לע"נ
הגאון ר' יצחק בן ר' אברהם
גרודזינסקי זצ"ל
נלב"ע ד' טבת תש"פ
תנצב"ה

לרפואת
האשה החשובה
מרת **דבורה בת לאה** שתחי'
לרפו"ש בתושח"י
**בבקשה אם אפשר לומר
פרק תהילים לרפואתה**

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com